

Archeologienota

Herzele - Rosalie Daemstraat

Natasja Reyns, Bénédicte Cleda en Vincent Smet

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns, Bénédicte Cleda en Vincent Smet

All-Archeo bvba
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/80

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	7
2.3.3	Werkwijze	9
2.4	Assessmentrapport	9
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	9
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	16
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	20
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	21
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	22
3	Samenvatting	23
4	Bibliografie	24
4.1	Publicaties	24
4.2	Websites	24
5	Bijlagen	25
5.1	Archeologische periodes	25

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2020J127

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Oost-Vlaanderen, Herzele, Herzele, Rosalie Daemstraat, Rosalie Daemstraat

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 115651.43, 175734.29
- 115763.72, 175837.36

Kadastraal plan:

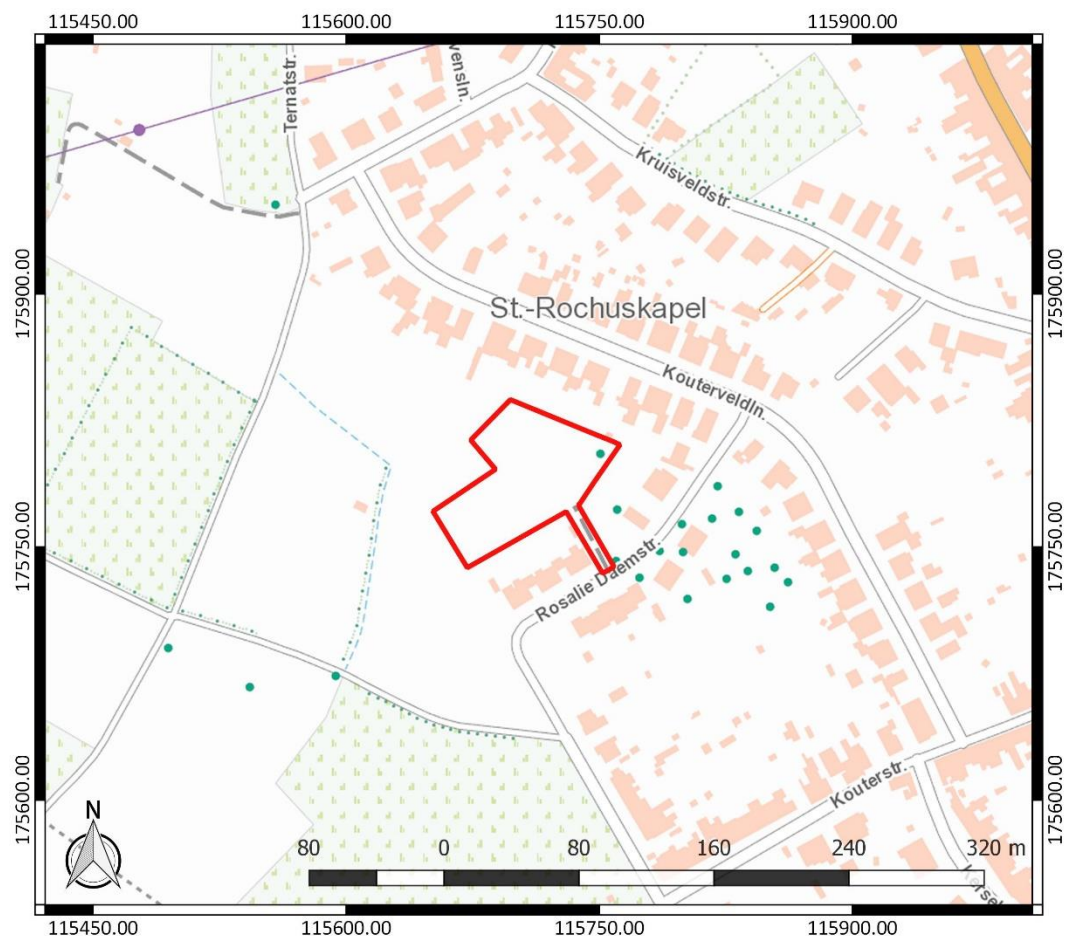


Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Herzele, Afdeling 1, sectie B, nummers 409p, 409z en 411c

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 5796 m²

Topografische kaart:



Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 13/10/2020 – 15/11/2020

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, akkerland.

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

In 2017 werd reeds een archeologienota opgesteld voor dit gebied. Daaruit bleek reeds dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent en er werd geadviseerd dat bijkomend vooronderzoek nodig is.³ Naar aanleiding van wijzigingen in de geplande werken, diende een aangepaste versie opgesteld te worden.

³ Cleda/Smet 2017, 22

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

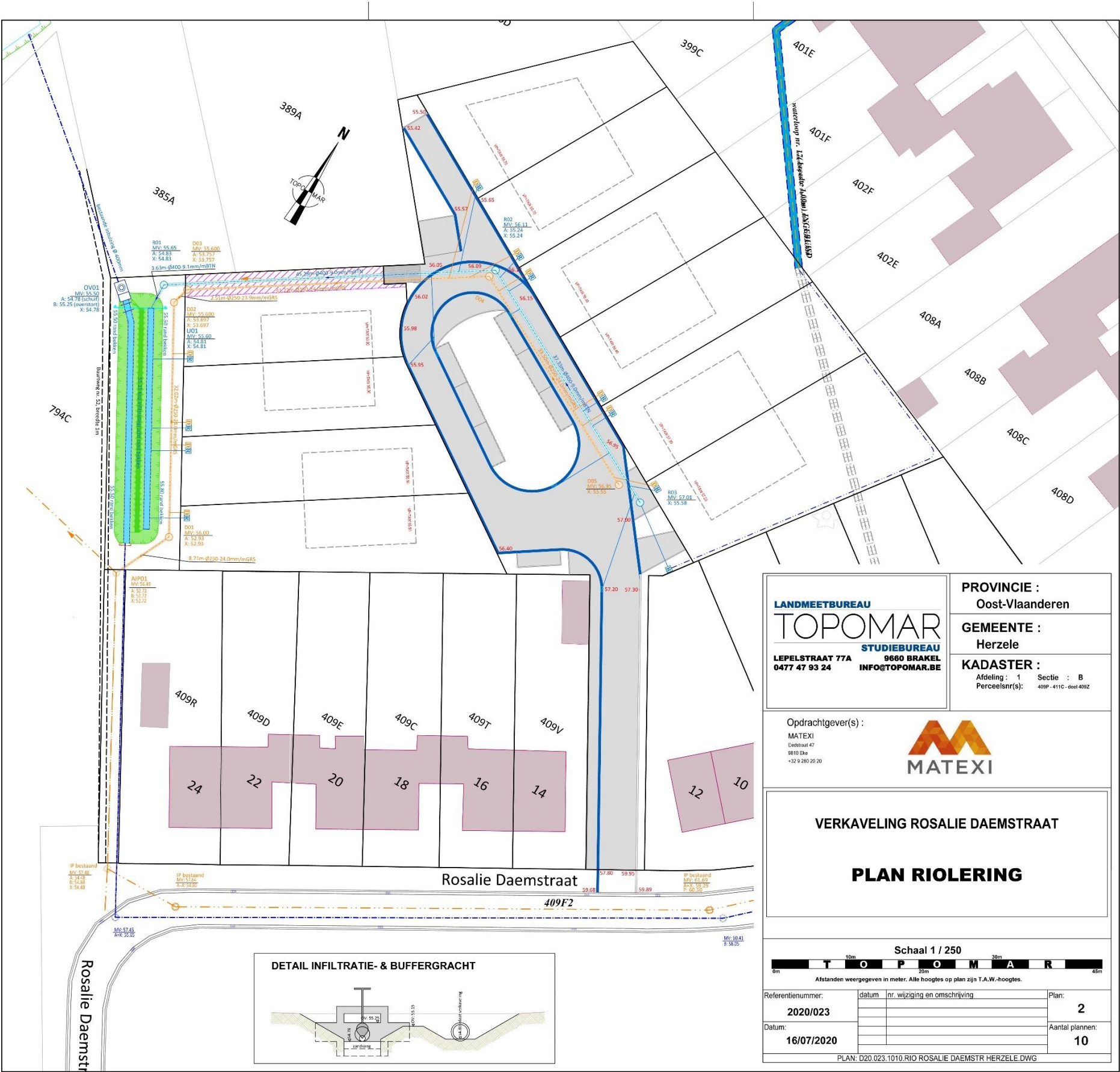
Randvoorwaarden: niet van toepassing

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 10 loten voor eengezinswoningen en de aanleg van wegenis en omgevingsaanleg (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Nutsleidingen worden aangelegd langs de wegenis. De aanleg van woningen, wegenis en parkeerplaatsen betekent vermoedelijk een verstoring van ca. 50 cm diepte. De woningen zullen niet onderkelderd worden. De exacte funderingsdiepte en -techniek van de geplande infrastructuur ligt in deze fase nog niet vast.

In het noordwesten van het onderzoeksgebied wordt een infiltratiebekken aangelegd. Op het diepste punt kent deze een verstoringdiepte van ca. 1,20 m.

Verder dienen er regenwaterputten en mogelijks septische putten geplaatst te worden. De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten, mogelijke septische putten en huisaansluitingen die de verstoringdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, liggen in het kader van de verkaveling nog niet vast.



Figuur 3: Ontwerpplan (Topomar)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

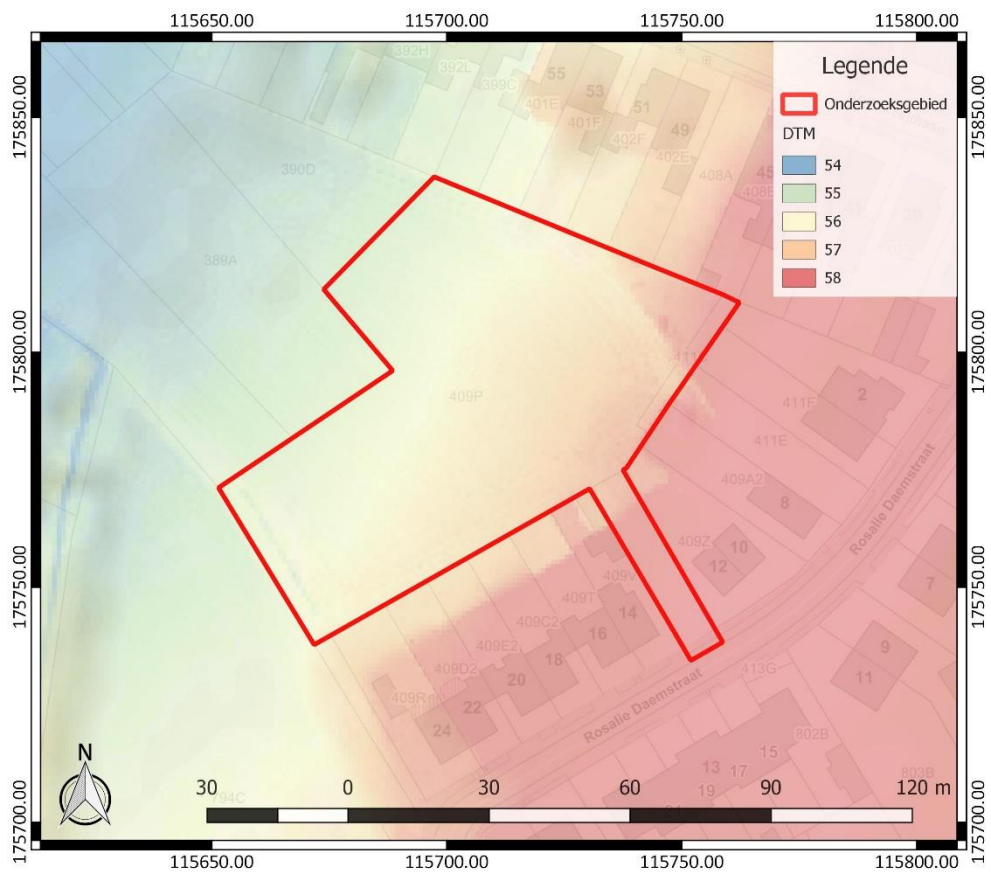
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

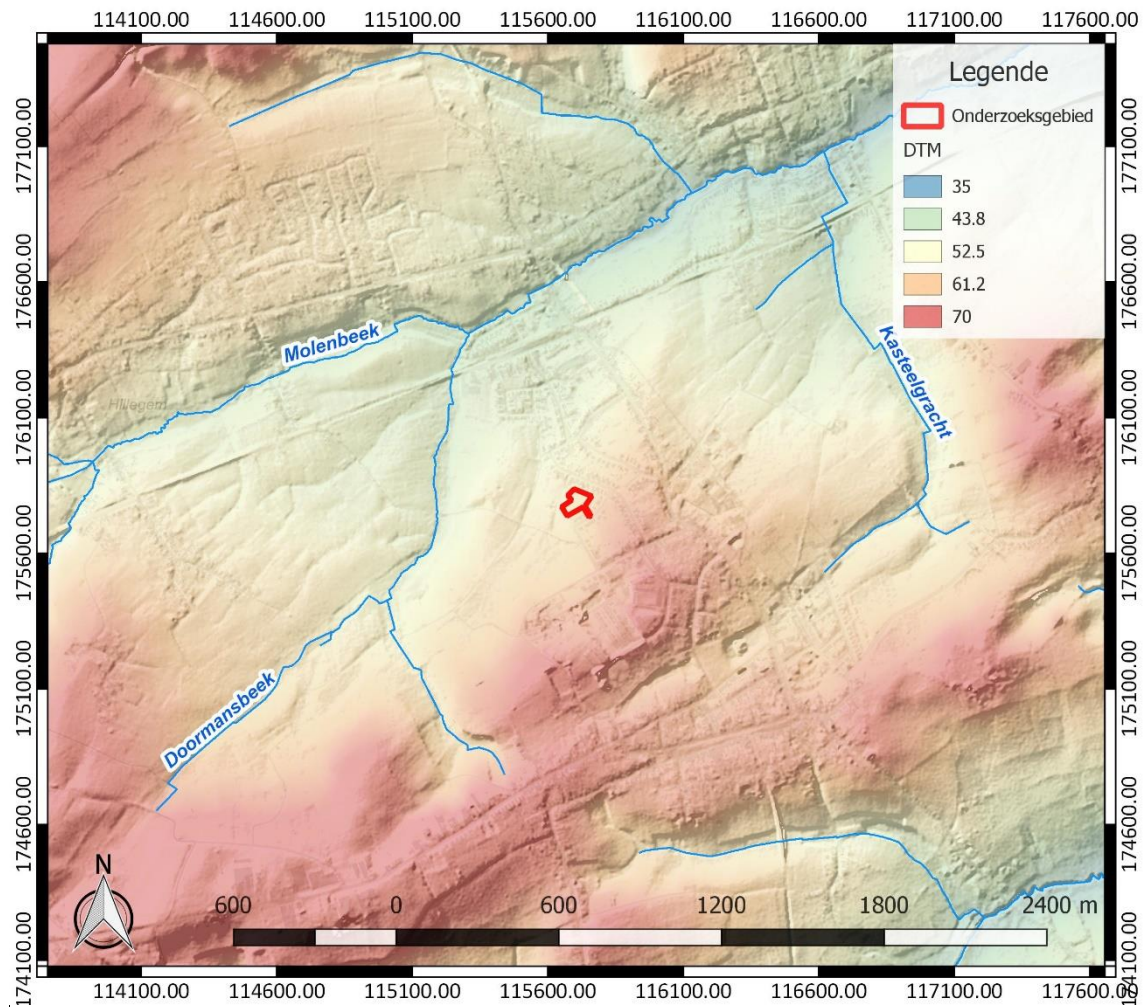
Het onderzoeksgebied is gelegen ten noordwesten van het historische centrum van Herzele. Het grenst aan de Rosalie Daemstraat in het zuiden en bevindt zich ten zuiden van de Kouterveldlaan, ten oosten van de Ternatstraat en ten noorden van de Bergafstraat (Figuur 4). Volgens het gewestplan is het gelegen in woongebieden en woonuitbreidingsgebieden. Hydrografisch behoort het tot het Beneden-Scheldebekken. Ten westen stroomt de Doormansbeek, een zijrivier van de Molenbeek. De Molenbeek stroomt in noordoostelijke richting naar de Schelde. Verder ten oosten van het onderzoeksgebied stroomt de Kasteelgracht (Figuur 6).



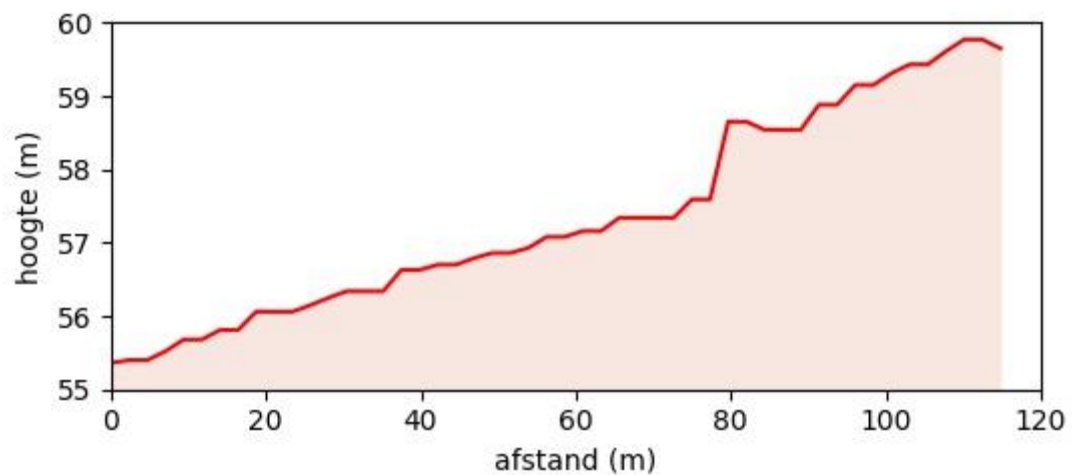
Figuur 4: Luchtfoto van 2019 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)



Figuur 5: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied



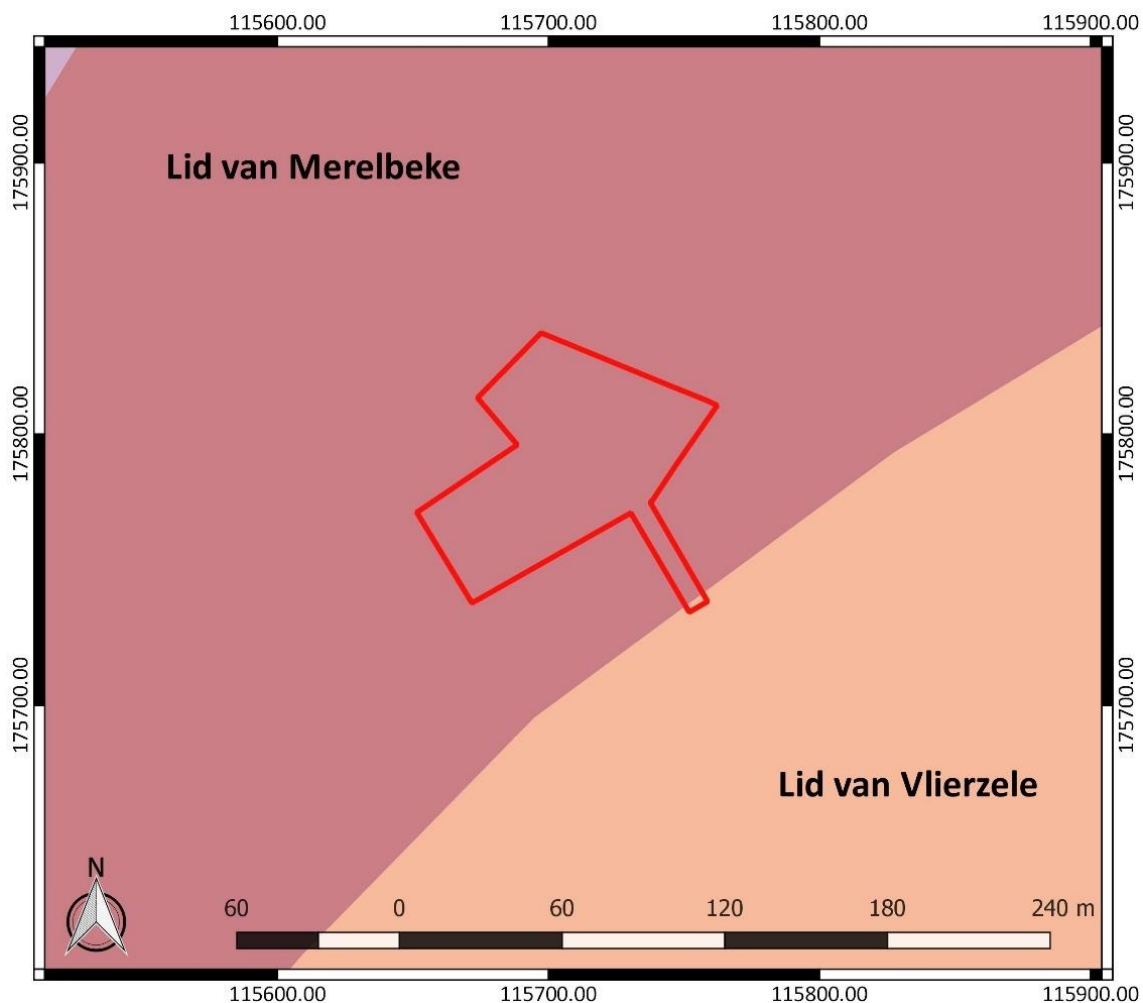
Figuur 6: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)



Figuur 7: Hoogteverloop van noordwest naar zuidoost (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch behoort het onderzoeksgebied tot de Vlaamse Ardennen. Dit is het gebied tussen de Schelde en de Dender. Het onderzoeksgebied is gelegen op de noordelijke uitloper van een rug, die afhelt naar de vallei van de Schelde (Figuur 5).⁴ Het terrein kent een sterk stijgend verloop van noordwest naar zuidoost en is gelegen op een hoogte tussen 55,7 en 61,0 m TAW (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, Figuur 7).

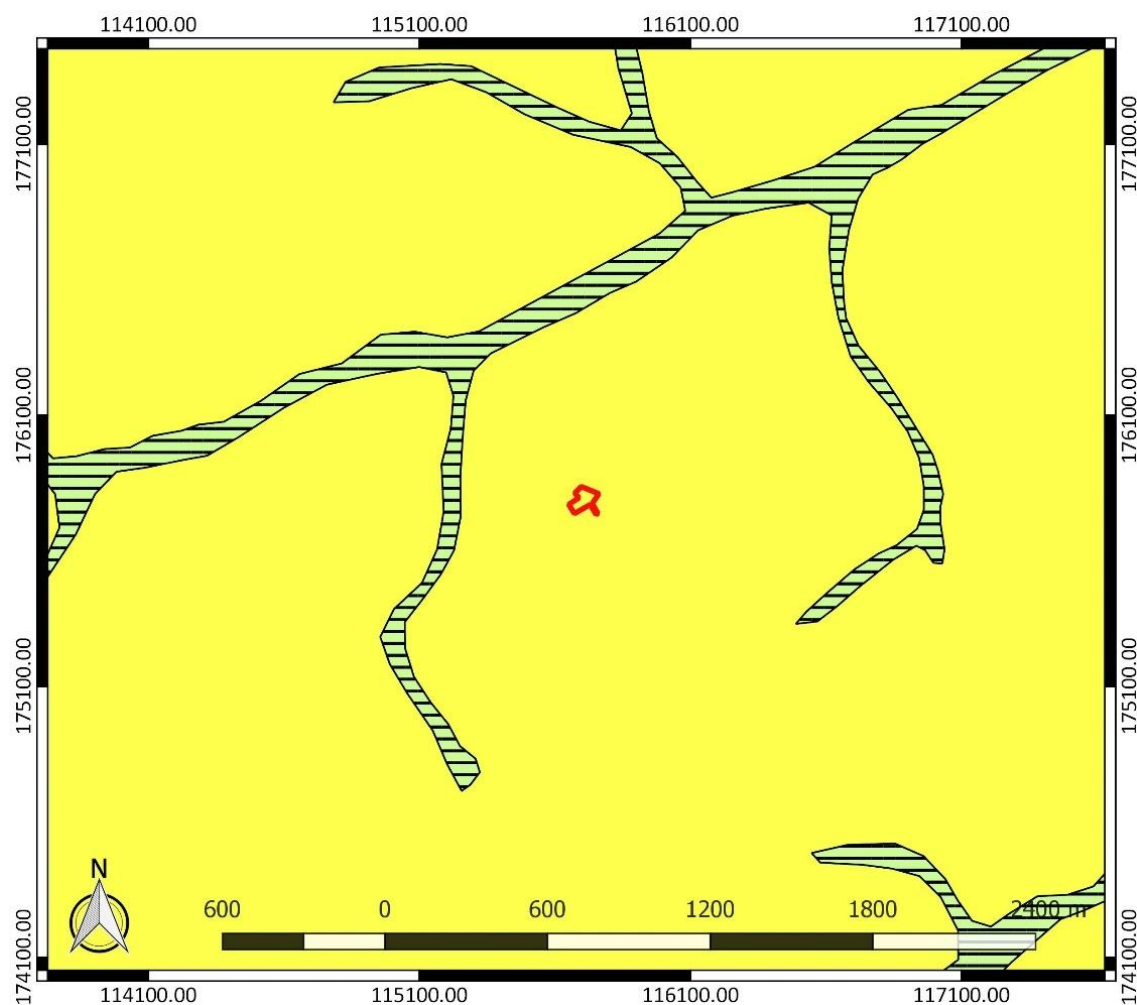
De tertiaire ondergrond (Figuur 8) bestaat uit het Lid van Merelbeke, dat gekenmerkt wordt door blauwgrijze tot donkergrijze klei en dat dunne zandlensjes, organisch materiaal en pyrietachtige concreties bevat. Net ten zuidoosten wordt het Lid van Vlierzele aangegeven, dat gekenmerkt wordt door groen tot grijsgroen fijn zand, dat soms kleihoudend is, plaatselijk dunne zandsteenbankjes bevat en dat glauconiethoudend en glimmerhoudend is.⁵



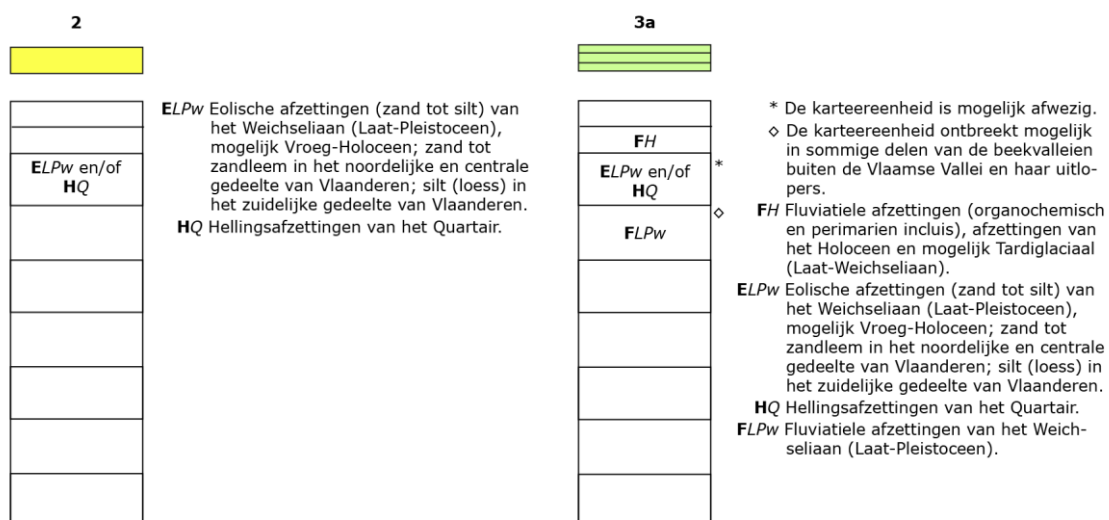
Figuur 8: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

⁴ Bogemans 2005, 1-2

⁵ www.geopunt.be/kaart



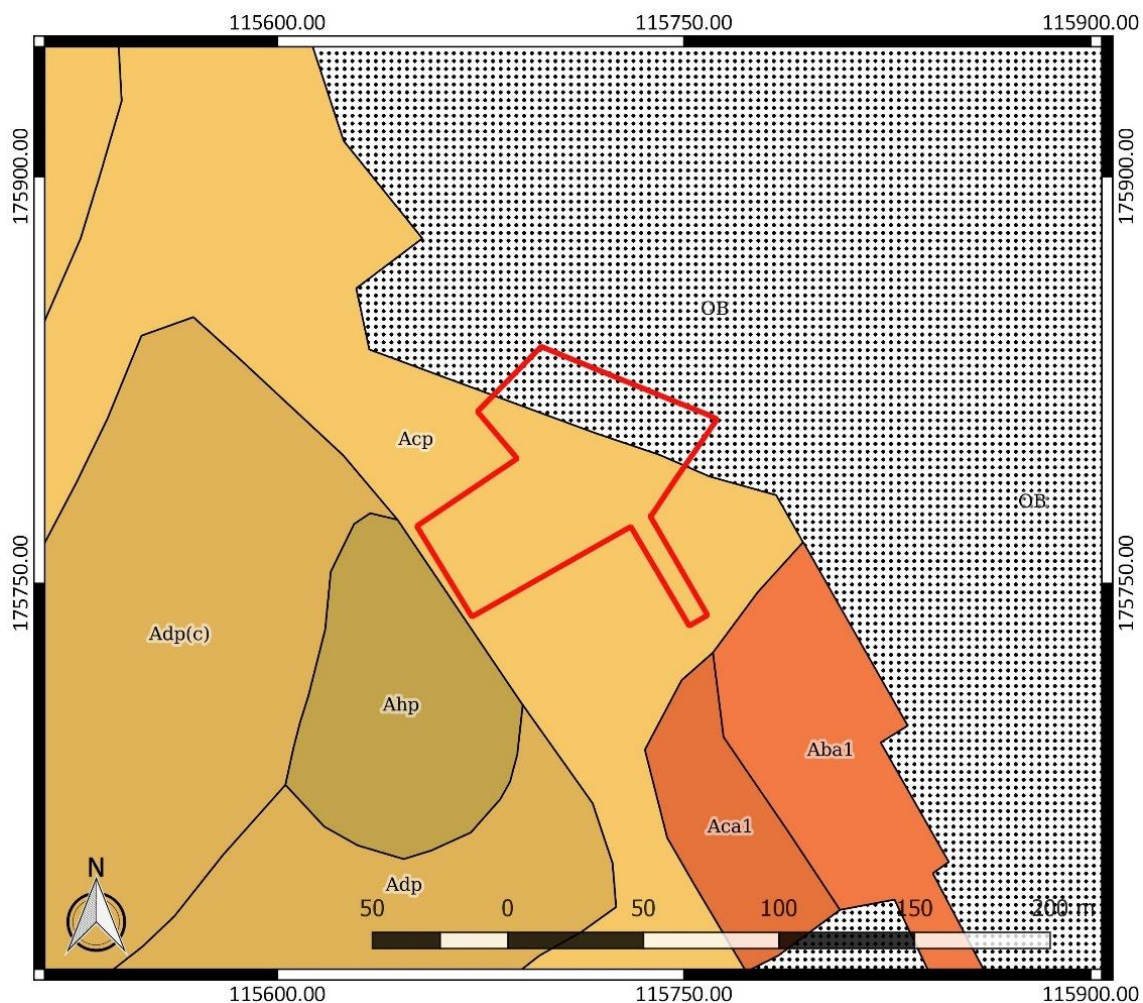
Figuur 9: Quartaairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)



Figuur 10: Legende bij de quartaairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De quartairgeologische kaart (Figuur 9) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen te verwachten zijn en/of hellingafzettingen van het Quartair. Ten noordwesten en ten oosten komen ook jongere en oudere fluviatiele afzettingen voor.⁶ Het gaat om de valleien van de Doormansbeek, de Molenbeek en de Kasteelgracht.

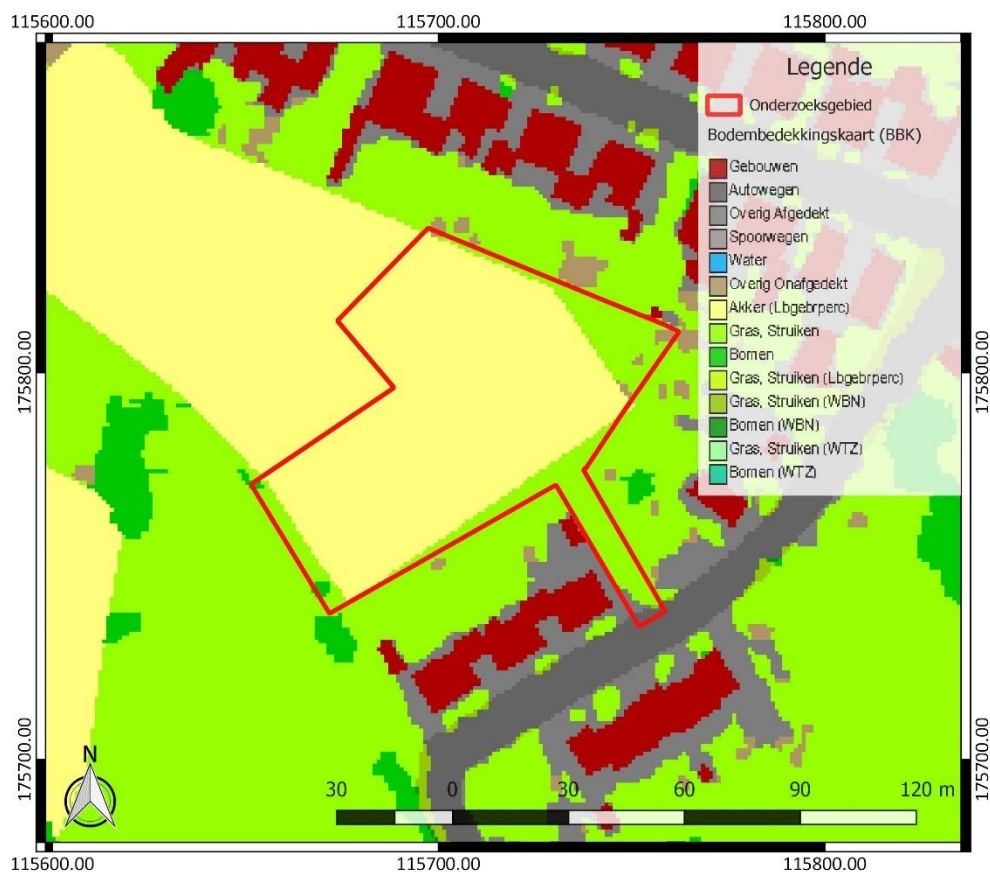
De bodemkaart (Figuur 11) toont in het onderzoeksgebied twee types bodem. In het noordoosten situeert de bodemkaart een bebouwde zone (OB). Voor de rest van het terrein wordt een matig droge leembodem zonder profiel (Acp) aangegeven. Ten zuidwesten wordt nog een (matig) natte leembodem (Adp, Ahp) aangegeven en ten zuidoosten een (matig) droge leembodem met textuur B horizont (Aca1, Aba1).



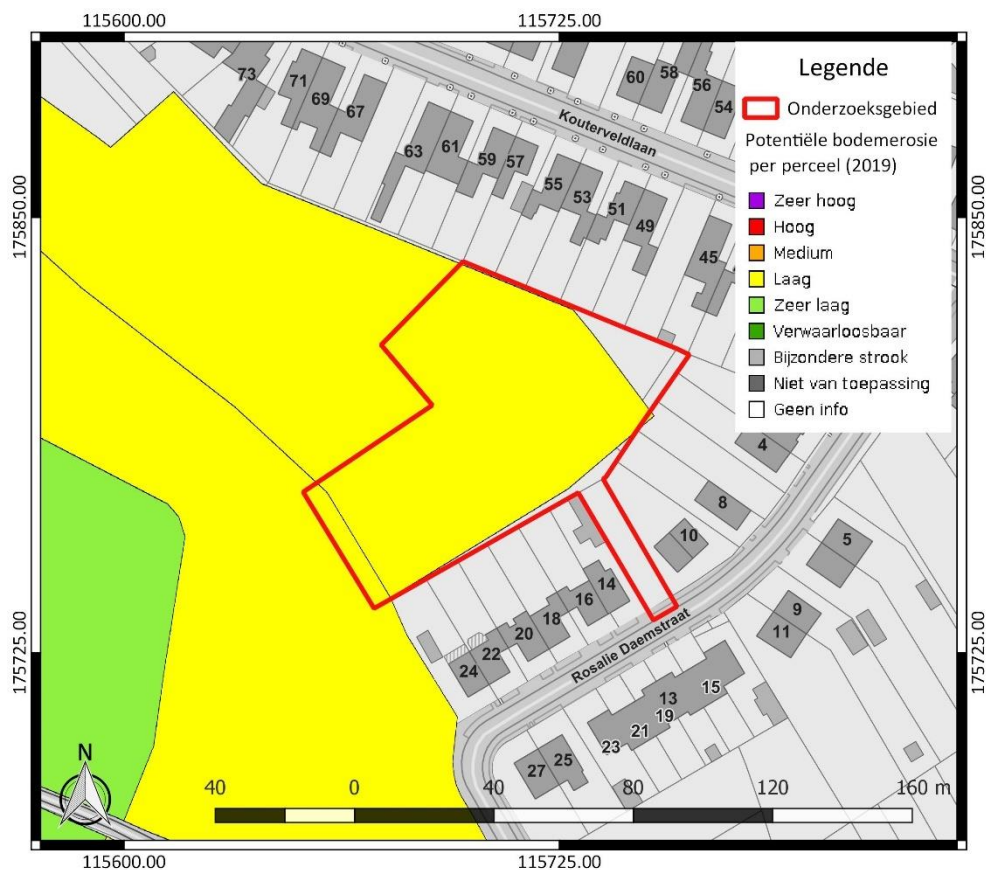
Figuur 11: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Het onderzoeksgebied wordt volgens de bodemgebruikskaart (Figuur 12) hoofdzakelijk ingenomen door bomen, gras, struiken en akkerland. Volgens de potentiële bodemerosiekaart (Figuur 13) is de erosiegevoeligheid van het terrein laag. De landschappelijke ligging van het terrein op de noordwestelijke helling van een rug en het sterke niveauverschil op het terrein maken dat erosie toch zeker een element is waar rekening mee gehouden moet worden bij de inschatting van de bewaringstoestand van het bodemarchief.

⁶ www.geopunt.be/kaart



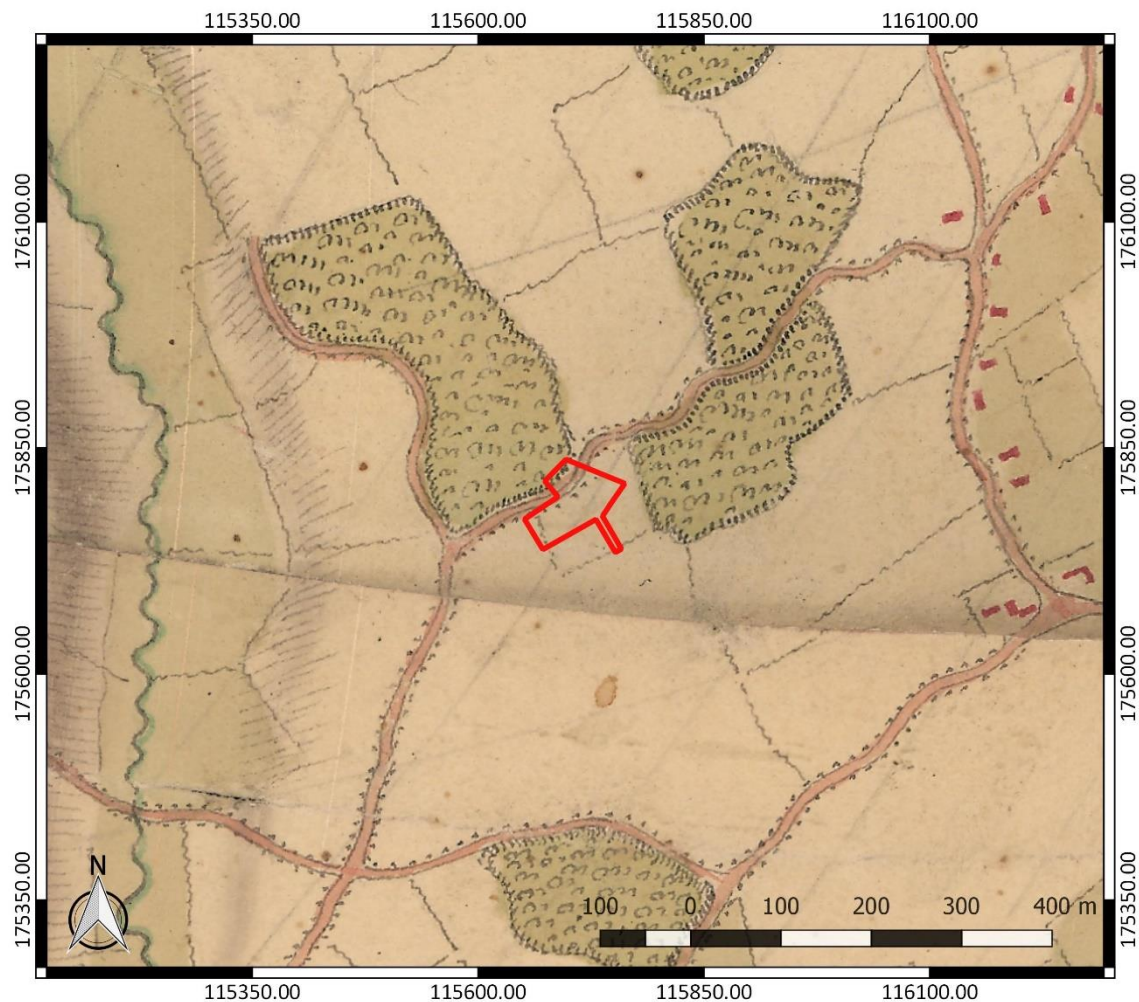
Figuur 12: Bodemgebruikskarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)



Figuur 13: Potentiële bodemerisiekarta met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Hetzele was in het verleden eigendom van het belangrijke geslacht van Herzele, waarvan de oudst bekende reeds dateert uit de 11de eeuw. In 1498 was het in het bezit van de Werchins. Van de 16de tot 18de eeuw was het dan weer in het bezit van het huis van Melun. Van 1752 tot eind 18de eeuw was het in het bezit van de graven van Lichtervelde.⁷

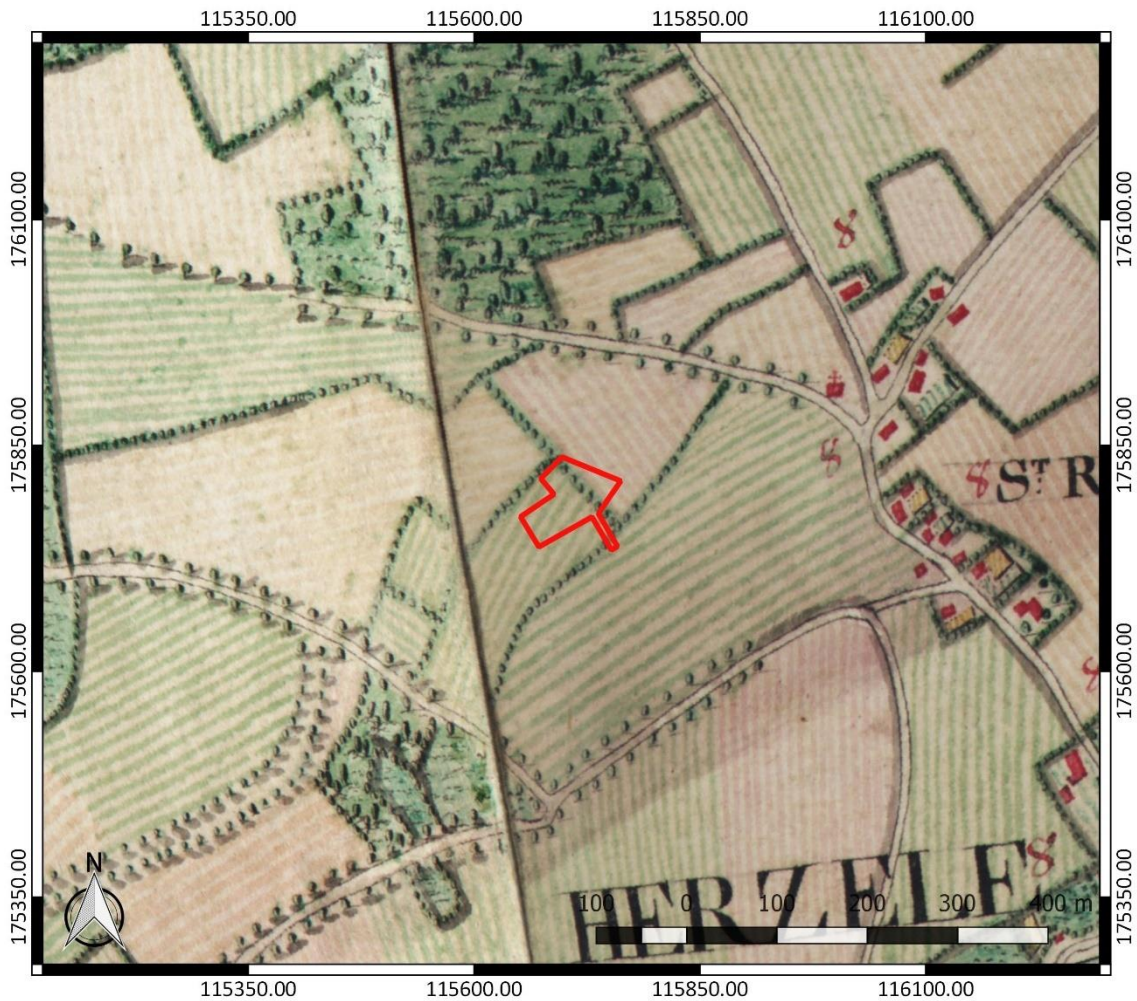


Figuur 14: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), is te zien dat het onderzoeksgebied zich ten noordwesten van de historische kern van Herzele bevindt. Het terrein wordt ingenomen door akkers. Er is geen bebouwing op te merken in het onderzoeksgebied of in de nabije omgeving.

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is in het onderzoeksgebied is een noordwest-zuidoost georiënteerde perceelsgreppel aangegeven. Er is opnieuw geen bebouwing op te merken in het onderzoeksgebied of in de nabije omgeving.

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Herzele, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120763> (geraadpleegd op 7 mei 2017).

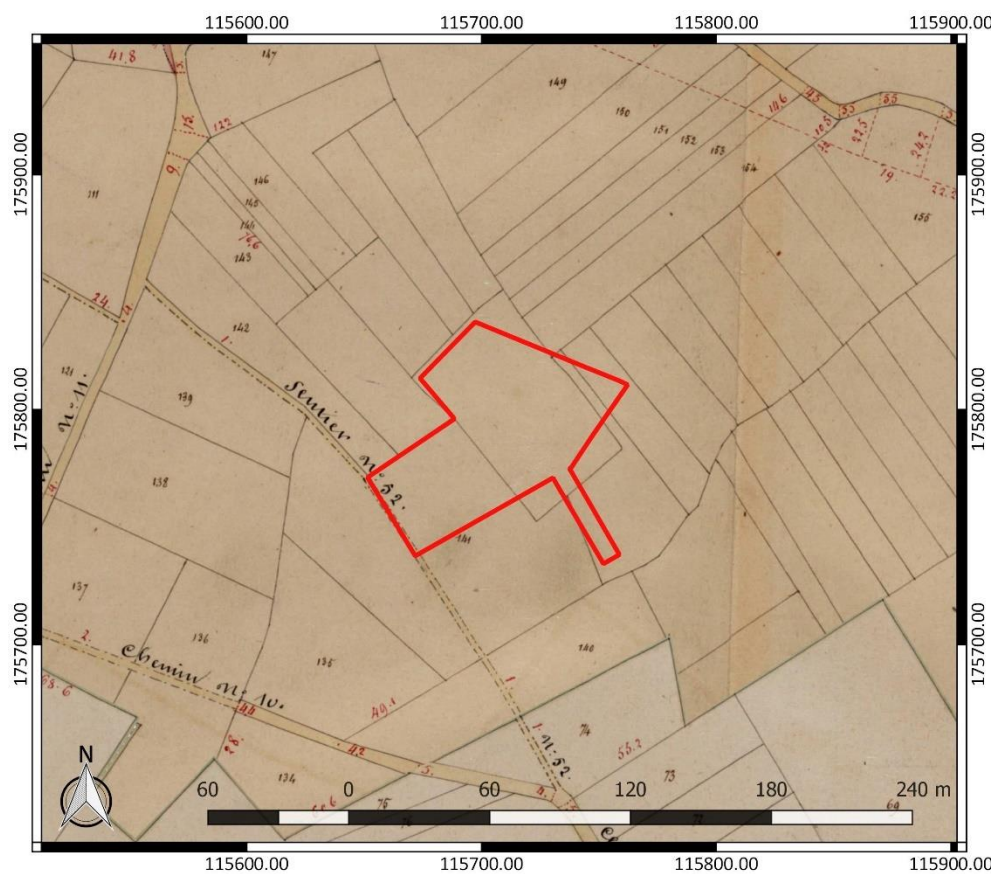


Figuur 15: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

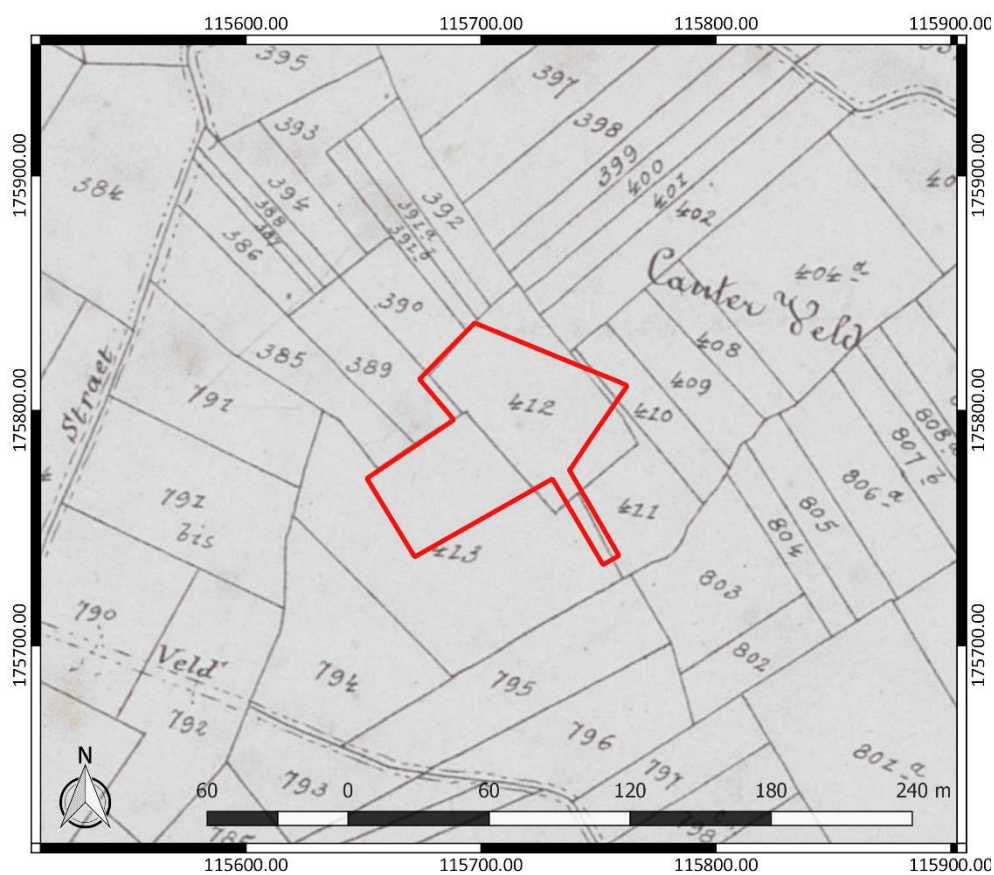
Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is nog steeds geen bebouwing te zien in het onderzoeksgebied of in de nabije omgeving ervan. Dit doet vermoeden dat het terrein nog steeds in gebruik was als akkerland. De percelen lijken reeds sterk op de huidige percelen (Figuur 16). Hetzelfde beeld zien we op de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp die opgemaakt is tussen 1842 en 1879.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 18) toont de percelering op het terrein zoals dat vandaag het geval is. Het terrein is in gebruik als akkerland, maar is ook bebost in het uiterste zuiden en in het uiterste oosten.

Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 19) toont een erg gelijkaardig beeld als de luchtfoto uit 1971, maar de bomen in het uiterste oosten zijn verdwenen. Vandaag de dag staan er nagenoeg geen bomen meer op het terrein (Figuur 4).



Figuur 16: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)



Figuur 17: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)



Figuur 18: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

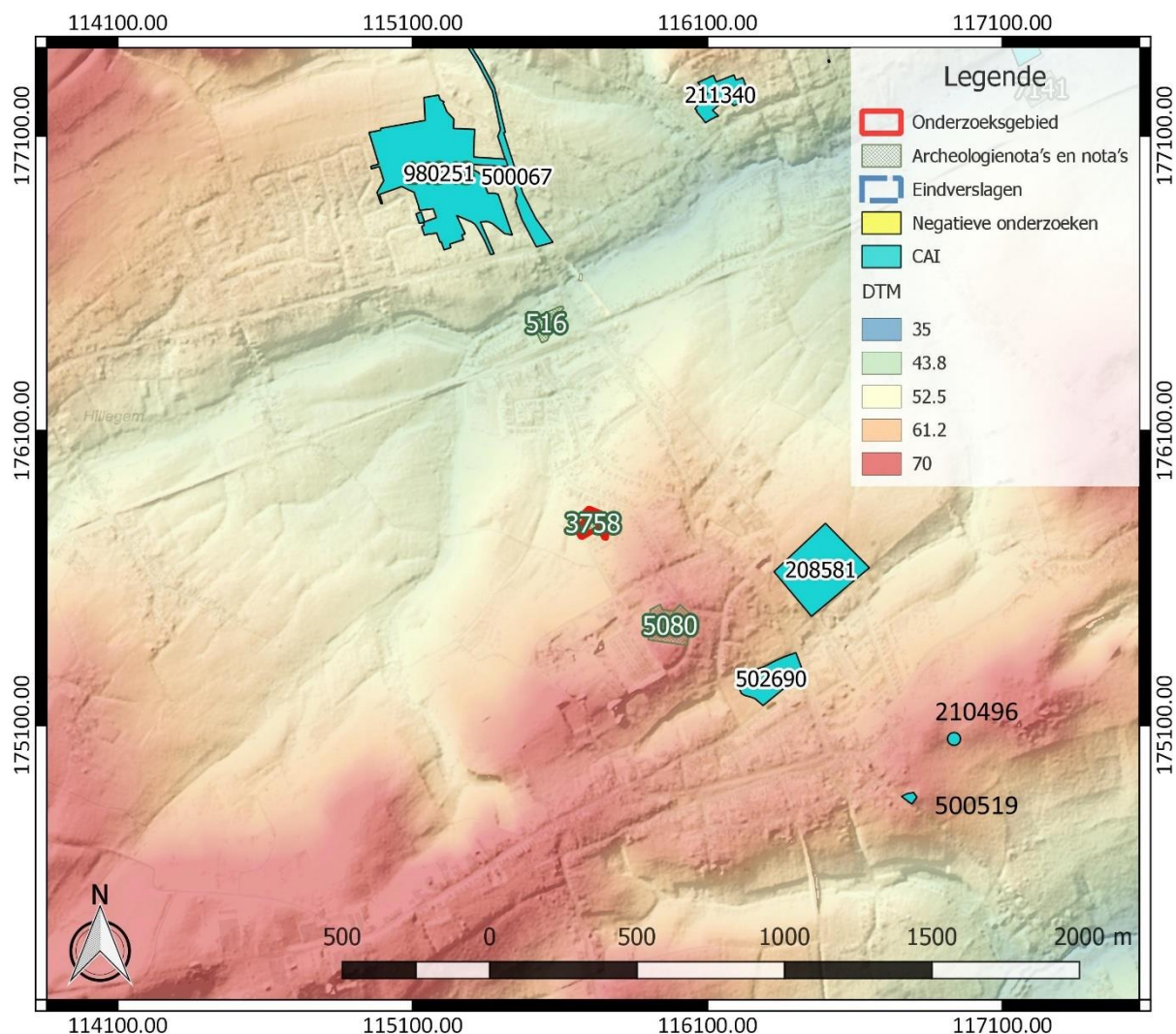


Figuur 19: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 20). We bespreken de vondsten zo veel mogelijk chronologisch.

Ten oosten van het onderzoeksterrein, ter hoogte van de Lindestraat (CAI ID 208581), werd een kuil met aardewerk uit de midden-ijzertijd gevonden. Ook werden er greppels en een grafstructuur vastgesteld uit de 1^{ste} eeuw na Chr. Er werden ook meerdere brandrestengraven uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen. Het grafveld was in gebruik tussen 50 en 150 na Chr. De zone met brandrestengraven werd afgebakend door greppels. Voorts was er een brede gracht, een drietal paalsporen en een kuil uit de Romeinse periode. Op de vindplaats kwamen ook enkele middeleeuwse paalkuilen aan het licht, alsook een greppelsysteem uit de late middeleeuwen. Er werden verder nog enkele greppels uit de nieuwe tijd aangetroffen. Ten slotte werd een kanonskogel uit de nieuwe tijd gevonden.⁸



Figuur 20: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>)

⁸ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 208581, Lindestraat (geraadpleegd op 20 april 2017)

Ten zuidoosten van het onderzoeksgebied situeert zich een Castrale burcht (CAI ID 502690). Hier bevinden zich de restanten van een rechthoekige, versterkte (omwalde) burcht, die in de 11^{de} eeuw werd opgericht. De burcht kende verschillende fasen van vernieling en van wederopbouw.⁹

Ten zuidoosten, ter hoogte van de Kasteeldreef (CAI ID 210496), zijn metalen vondsten uit de nieuwe tijd aangetroffen. Het gaat om zegelloodjes, musketkogels, muntjes en drie religieuze hangertjes.¹⁰ In de buurt daarvan bevond zich een windmolen die in gebruik was van de 14^{de} tot de 18^{de} eeuw.¹¹

Ten noorden van het onderzoeksgebied bevinden zich nog drie gekende archeologische waarden. CAI ID 500067 duidt de locatie van een oude trambedding aan.¹² Ter hoogte van CAI ID 211340 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Daarbij werden een greppel en een kuil met handgevormd aardewerk gevonden.¹³ Ook ter hoogte van CAI ID 980251 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd dat twee houtskoolmeilers opleverde. Voorlopig zijn de structuren nog onbepaald van datering. Momenteel worden er ¹⁴C-dateringen op uitgevoerd, maar de resultaten daarvan zijn op heden nog niet bekend.¹⁴

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de noordelijke flank van een rug. Op enige afstand ten westen van het onderzoeksgebied bevindt zich de vallei van de Doormansbeek, ten noorden de vallei van de Molenbeek en ten oosten de vallei van de Kasteelgracht. De valleien bevinden zich al op een vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied, waardoor het potentieel op steentijd artefactensites eerder laag ingeschat wordt.

Met betrekking tot andere periodes kunnen we wel spreken van een gunstige landschappelijke locatie. Op basis van de gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied, krijgen we een beeld van de periodes waar rekening mee gehouden moet worden. In de (ruime) omgeving zijn sporen van begraving en van bewoning vastgesteld uit de metaaltijden, de Romeinse tijd, de volle middeleeuwen en de late middeleeuwen. Gelijkaardige sporen kunnen zich dan ook bevinden ter hoogte van het onderzoeksgebied. De gekende archeologische waarden in de omgeving bevinden zich wel voornamelijk hoger op de rug, terwijl het onderzoeksgebied al op de overgang te situeren is naar de lager gelegen gronden. Door zijn landschappelijke ligging dient rekening gehouden te worden met mogelijke erosie. Met betrekking tot het archeologisch potentieel voor de nieuwe en de nieuwste tijd zijn historische kaarten en luchtfoto's relevanter. Ze komen aan bod in de volgende onderzoeksvraag.

⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 502690, Castrale burcht (geraadpleegd op 20 april 2017)

¹⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 210496, Kasteeldreef (geraadpleegd op 20 april 2017)

¹¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Molen ter Rullegem [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/500519> (Geraadpleegd op 15-10-2020)

¹² Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: oude trambedding Herzele - Sint-Lievens-Houtem (SLH/98/43) [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/500067> (Geraadpleegd op 15-10-2020)

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Vogelenzangstraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/211340> (Geraadpleegd op 15-10-2020) en Reynders/Cléda 2015

¹⁴ Hellinx *et al.* 2020, 133

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Historische kaarten en luchtfoto's geven aan dat het onderzoeksgebied vanaf de 18^{de} eeuw tot op heden voornamelijk in gebruik was als akkerland. Een luchtfoto uit 1971 geeft aan dat delen van het onderzoeksterrein bebost waren. Vandaag de dag staan er echter nog slechts een paar bomen in de onderzoekszone. De landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein geven aan dat er geen grootschalige verstoringen te verwachten zijn op het terrein. Gezien de aanwezige helling op het terrein dient wel rekening gehouden te worden met erosie, maar de potentiële bodemerosiekaart geeft aan dat dit potentieel eerder laag is.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen en de aanleg van weginfrastructuur en omgevingsaanleg. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringdiepte niet vast. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het onderzoeksgebied blijkt op basis van het bureauonderzoek potentieel te kennen op sporen uit de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Op basis van de ligging van het terrein en gekende archeologische waarden in de omgeving is er zowel potentieel op de aanwezigheid van bewoningssporen als van begravingssporen. Landschappelijk blijkt het terrein dus op een gunstige locatie te liggen, op de noordelijke flank van een rug, tussen de vallei van de Dender en van de Kruisbeek. De afstand tot de valleien is wel al vrij groot, waardoor het potentieel op steentijd artefactensites eerder laag ingeschat wordt. Aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's blijkt het onderzoeksgebied sinds de 18^{de} eeuw lange tijd in gebruik als akkerland. Op basis van de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein zijn geen grootschalige verstoringen te verwachten. Wel dient, omwille van de ligging van het terrein, rekening gehouden te worden met erosie. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig.

Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Veldkartering en landschappelijk booronderzoek zijn evenmin relevant. De bewaringstoestand van de bodem wordt goed ingeschat op basis van het bureauonderzoek en het potentieel op steentijd artefactensites wordt eerder laag ingeschat. Enkel de mate van erosie op het terrein is momenteel niet goed in te schatten. Er zou geopteerd kunnen worden om eerst een landschappelijk onderzoek uit te voeren aan de hand van profielputten, maar het zal desondanks moeilijk zijn om in te schatten wat de precieze impact van eventuele erosie geweest is op eventueel aanwezige archeologische sporen.

Daarom is een proefsleuvenonderzoek de meest aangewezen onderzoeksmethode. Op die manier kan op een efficiënte manier nagegaan worden wat de landschappelijke situatie en de eventuele impact van erosie geweest is op het terrein. Tegelijkertijd kan deze informatie afgezet worden tegen de eventueel aanwezige archeologische sporen die vastgesteld worden op het terrein. Een proefsleuvenonderzoek biedt voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Het onderzoeksgebied blijkt op basis van het bureauonderzoek potentieel te kennen op sporen uit de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Zowel sporen van bewoning als van begraving zijn te verwachten. Landschappelijk blijkt het terrein op een gunstige locatie te liggen, op de noordelijke flank van een rug, tussen de vallei van de Molenbeek en van de Kasteelgracht. De afstand tot de valleien is wel al vrij groot, waardoor het potentieel op steentijd artefactensites eerder laag ingeschat wordt. Aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's blijkt het onderzoeksgebied sinds de 18^{de} eeuw lange tijd in gebruik als akkerland. Er worden geen grootschalige verstoringen verwacht op het terrein, maar gezien de ligging van het terrein dient wel rekening gehouden te worden met de mogelijk negatieve impact van erosie. Gezien het archeologisch potentieel van het terrein is bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Bogemans, F./M. Van Molle, 2005: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 30/38 Geraardsbergen*, Brussel.

Cleda, B./V. Smet, 2017: *Archeologienota Herzele – Rosalie Daemstraat*, Temse (Rapporten All-Archeo bvba 525).

Hellinx, A.-J./J. Van Buggenhout/D. Vanhee/D. Gyesbreghts, 2020: *Archeologienota Herzele – Solderhout*, Bornem (Rapporten All-Archeo bvba 900).

Reyns, N./B. Cleda, 2015: *Archeologisch vooronderzoek Borsbeke (Herzele) – Vogelenzangstraat*, Temse (Rapporten All-Archeo bvba 274).

4.2 Websites

Cartesius (2020)
<https://www.cartesius.be>

Centrale Archeologische Inventaris (2020)
<https://cai.onroenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2020)
<http://dov.vlaanderen.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2020)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2020)
<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2020)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2020)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

